

Ár 2012, þriðjudaginn 16. október er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 115/2012:**

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 22. júní 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 21. júní 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 22. júní 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 19. júlí 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 24. júlí 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi, dagsettu 30. júlí 2012.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 16. október 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 20. nóvember 2007 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 5.000.000 gefið út af A til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Sóknaraðili tókst á hendur sjálfskuldarábyrgð á láninu. Skuldabréfið var gefið út vegna sjálfskuldarábyrgðar A, eiginmanns sóknaraðila, á skuldabréfi B nr. Y, útg. 9. nóvember 2004, að fjárhæð kr. 8.875.000 og sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila til tryggingar á skuldabréfum B nr. Z, útg. 9. nóvember 2004, að fjárhæð kr. 8.210.000 og nr. Þ, útg. 9. nóvember 2004, að fjárhæð kr. 6.075.000.

Fyrir liggur skjalið „Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga Z“ þar sem fram kemur að meira en helmingi lánsfjár verði varið til greiðslu á skuldum greiðanda eða annarra hjá Sparisjóðnum. Þá hafi sjálfskuldarábyrgðaraðilar staðfest með undirritun sinni að hafa fengið og kynnt sér bækling sparisjóðanna um sjálfskuldarábyrgðir. Óskaði sóknaraðili eftir því að greiðslumat yrði ekki framkvæmt og setti upphafsstafi sína við það val. Tekið var fram að greiðslumat færi ávallt fram ef lánsfjárhæð væri hærri en kr. 1.000.000. Þá liggur fyrir skjalið „Til ábyrgðarmanna fjárskuldbindinga

Þ“ sem er sambærilegt framangreindu skjali en sóknaraðili óskaði þar eftir að greiðslugeta greiðanda yrði ekki metin.

Þann 20. nóvember 2007 var skjalið „Yfirlýsing um fullnaðaruppgjör“ dagsett. Þar kom fram að með útgáfu og afhendingu á skuldabréfi að fjárhæð kr. 5.000.000 væri því lýst yfir að sóknaraðili og A hefðu að fullu og öllu staðið skil á ábyrgðum sínum vegna skulda B hjá FF. Nánar tiltekið væri um að ræða lán nr. Z, Þ og Y sem ýmist A eða M ábyrgðust fyrir B. FF felldi niður ábyrgðarskuldbindingar A og M við móttöku áður nefnds skuldabréfs og framseldi með yfirlýsingunni framkröfu á hendur B og eftir atvikum öðrum ábyrgðarmönnum að þessum skuldbindingum.

Þann 2. mars 2012 hafði umboðsmaður skuldara samband við varnaraðila fyrir hönd sóknaraðila m.a. vegna lánveitinga Z og Þ. Óskaði umboðsmaður skuldara eftir því að umræddar ábyrgðaryfirlýsingar yrðu skoðaðar og rökstudd afstaða tekin til gildis þeirra. Þann 6. mars kvað varnaraðili að búið væri að afskrifa umrædd lán en ekkert fyndist um reikning nr. Æ. Umboðsmaður skuldara óskaði nánari skýringa þann 6. mars. Varnaraðili sagði þann 7. mars að búið væri að afskrifa lánið og A og sóknaraðili væru dottin út sem ábyrgðaraðilar. Frekari samskipti áttu sér stað milli umboðsmanns skuldara og varnaraðila. Umboðsmaður skuldara innti varnaraðila eftir afstöðu varðandi lánveitingu nr. X þann 24. maí. Fyrirspurnin var ítrekuð 11. júní. Ekki bárust svör frá varnaraðila.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 21. júní 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst endurgreiðslu vegna afborgana af skuldabréfi nr. X, kr. 2.859.456 ásamt vöxtum.

Sóknaraðili telur að ekki hafi verið staðið löglega að greiðslumati á aðalskuldara á skuldabréfum nr. Z og Þ.

Varðandi lán nr. Z og Þ sem A greiddi upp með skuldabréfi nr. X vísar sóknaraðili til þess að ekki hafi verið framkvæmt greiðslumat á aðalskuldara. Þannig hafi bankinn ekki tryggt nægilega að sóknaraðili væri rétt upplýst um fjárhagsstöðu aðalskuldara við stofnun upprunalegu ábyrgðarskuldbindinganna. Bendir sóknaraðili á að hefði niðurstaða greiðslumats verið neikvæð hefði hún líklegast ekki skrifað undir sem ábyrgðarmaður. Þá bendir sóknaraðili á að afstaða varnaraðila hafi ekki fengist vegna umrædds láns, þrátt fyrir ítrekaðar tilraunir umboðsmanns skuldara.

Sóknaraðili telur ekki rétt að tala um tómlæti af hennar hálfu þar sem hún sé enn þá að borga mánaðarlega af láninu sem bankinn hafi látið hann taka til að borga vanskil á upprunalegum lánveitingum. Sóknaraðili kveðst hafa talið að bankinn hafi gert allt samkvæmt gildandi lagareglum og þess vegna hafi hann lagt allt sitt traust í hendur bankans en nú telji sóknaraðili að bankinn hafi brotið gegn neytendarétti sem varinn sé í 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst aðallega frávísunar á kröfu sóknaraðila en til vara að kröfu sóknaraðila verði hafnað.

Til stuðnings aðalkröfu sinni vísar varnaraðili til 5. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki. Telur varnaraðili framlögð gögn

sóknaraðila ekki sanna að hann hafi beint kröfum sínum að varnaraðila og að þeim hafi verið hafnað.

Verði ekki fallist á kröfu um frávísun krefst varnaraðili þess að kröfu sóknaraðila verði hafnað. Vísar varnaraðili til þess að af lánaskjölum sé ljóst að staðið hafi verið rétt að upphaflegum lánveitingum. Varnaraðili telur að hann hafi í öllum meginatriðum fylgt reglum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga við umræddar lánveitingar og að meintir annmarkar sem nefndir séu í kvörtuninni eigi ekki að leiða til ógildingar sjálfskuldarábyrgða. Vísar varnaraðili til dóms Hæstaréttar í máli nr. 116/2010 máli sínu til stuðnings. Þá vísar varnaraðili til dóms héraðsdóms Reykjavíkur nr. E-760/2012.

Þá telur varnaraðili kröfu sóknaraðila um ógildingu framangreindra sjálfskuldarábyrgða fallna niður vegna tómlætis af hennar hálfu. Sóknaraðili hafi ritað undir áðurnefndar ábyrgðaryfirlýsingar 9. nóvember 2004 og hafi fyrst verið gerðar athugasemdir við ábyrgðirnar með bréfi umboðsmanns skuldara, dags. 2. mars 2012, fyrir hennar hönd eða rúmum sjö árum eftir að hún hafi gengist í umræddar ábyrgðir. Varnaraðili vísar þessu til stuðnings til dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-4871/2011.

Varnaraðili telur að lokum rétt að benda á að samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé samantekt verklagsreglna sem settar hafi verið til að draga úr vægi ábyrgðarskuldbindinga við lánveitingar. Samkomulagið hafi ekki lagagildi og feli ekki í sér ófrávíkjanlegar formreglur sem sjálfkrafa hafi þær afleiðingar að ógilda beri sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili að sóknaraðili hafi ekki sýnt fram á að ógilda beri sjálfskuldarábyrgðir vegna fyrrgreindra skuldabréfa. Beri því að hafna kröfu sóknaraðila um endurgreiðslu afborgana af skuldabréfi nr. X ásamt vöxtum.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgða sóknaraðila á skuldabréfum nr. Z og Þ útgefnum af B til FF, greiðslu þeirra með skuldabréfi nr. X, gildi þess og endurgreiðslu afborgana þess.

Varnaraðili krefst þess aðallega að kröfu sóknaraðila verði vísað frá en til vara að henni verði hafnað. Til stuðnings aðalkröfu sinni um frávísun vísar varnaraðili til 5. gr. samþykka um úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki um að það sé skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar að fjármálafyrirtæki hafi hafnað kröfu viðskiptamanns. Bendir varnaraðili á að ekki sé sannað að sóknaraðili hafi beint kröfum sínum að varnaraðila og þeim hafi verið hafnað.

Í 5. gr. samþykka fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki kemur fram að það sé skilyrði fyrir meðferð úrskurðarnefndar að fjármálafyrirtæki hafi hafnað kröfu viðskiptamanns eða ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki. Umboðsmaður skuldara óskaði eftir afstöðu varnaraðila til gildis ábyrgða skv. skuldabréfum nr. Z og Þ með tölvupósti, dags. 2. mars 2012. Varnaraðili var nánar inntur afstöðu sinnar til gildis upprunalegu ábyrgðanna þann 8. mars. Þá innti umboðsmaður skuldara varnaraðila eftir afstöðu varðandi lánveitingu nr. X þann 24. maí og var fyrirspurnin ítrekuð þann 11. júní. Ekki hafa borist svör frá varnaraðila.

Í ljósi þess að umboðsmaður skuldara, fyrir hönd sóknaraðila, hefur ítrekað innt varnaraðila eftir gildi ábyrgða skv. skuldabréfum nr. Z og Þ og gildi skuldabréfs nr. X verður ekki fallist á með varnaraðila að sóknaraðili hafi ekki beint kröfum sínum að varnaraðila. Þrátt fyrir að varnaraðili hafi ekki svarað ítrekuðum beiðnum umboðsmanns skuldara verður að telja skilyrði 5. gr. samþykktanna uppfyllt enda er þar einnig tekið fram að það sé skilyrði að ekki hafi tekist að leysa málið með sátt innan fjögurra vikna frá því að viðskiptamaður lagði málið fyrir fjármálafyrirtæki.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessara sparisjóða og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi. Verður varnaraðili talinn bundinn við efni þess, en þeim skilningi hafnað að um sé að ræða samantekt verklagsreglna.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að meta greiðslugetu skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Ekki liggja fyrir nein gögn um að FF hafi metið greiðslugetu B, útgefanda skuldabréfa nr. Z og Þ. Verður því að miða við að greiðslumat hafi ekki farið fram. Samkvæmt 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga var varnaraðila skylt að meta greiðslugetu B, enda nam ábyrgð ábyrgðarmanna á skuldum viðkomandi skuldara meira en kr. 1.000.000. Verður varnaraðili að bera allan halla af því að slíkt greiðslumat fór ekki fram og þar með hvort sóknaraðili hefði eftir sem áður gengist í ábyrgð fyrir B, eftir að hafa kynnt sér matið.

Vísan varnaraðila til dóms Hæstaréttar í máli nr. 116/2010 máli sínu til stuðnings fær ekki staðist, en í því máli réði úrslitum sérstök yfirlýsing ábyrgðarmanns sem sýndi að hefði tekist á hendur ábyrgðina þótt skuldarinn hefði ekki staðist greiðslumat. Þá vísar varnaraðili til dóms Héraðsdóms Reykjavíkur nr. E-760/2012, en í því máli réðist niðurstaðan m.a. af sérstakri heimild hjóna og sambúðarfólks, samkvæmt umræddu samkomulagi um ábyrgðir, til að frábiðja sér greiðslumat vegna ábyrgða hvort fyrir annað.

Í ljósi ofangreinds hefðu verið fyrir hendi forsendur til að víkja til hliðar ábyrgð sóknaraðila á skuldabréfum nr. Z og Þ á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa, en þar sem umræddar sjálfskuldarábyrgðir féllu niður við útgáfu skuldabréfs A nr. X, verður ábyrgðunum eðli máls samkvæmt ekki vikið til hliðar.

Þann 20. nóvember 2007 var skuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 5.000.000, gefið út af A til FF. Með útgáfu þessa skuldabréfs og þeirri yfirlýsingu sem áður var lýst, stofnaðist gildur samningur milli A og varnaraðila. Krefst sóknaraðili nú endurgreiðslu á afborgunum skuldabréfsins. Lesa má út úr kröfu sóknaraðila að hún telji skuldabréfið ógilt vegna ógildis fyrrgreindra krafna, sem greiddar voru með því

og því sé farið fram á endurgreiðslu afborgana. Skuldabréf nr. X var útgefið af A. Þegar af þeirri ástæðu verður ekki fallist á kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 16. október 2012.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason